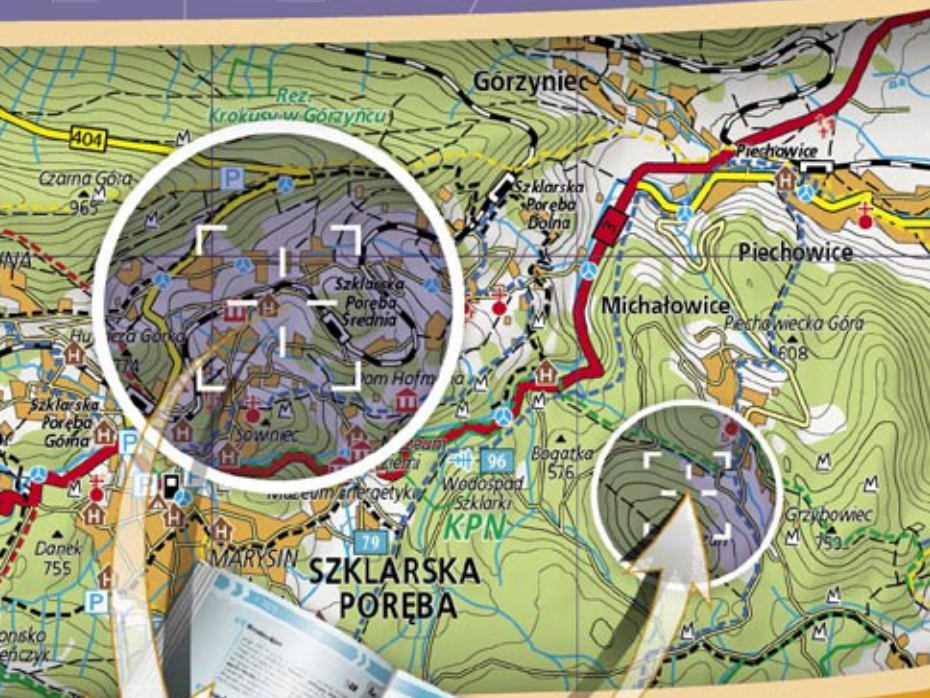

przewodnik-celownik
trafiaj bezbłędnie

Sudety

atlas regionu
w środku!

ERGO
HESTIA

 Bezdroża

Ubezpieczenie
w podróży

Opracowanie: Katarzyna Wojsław (na podstawie tekstów Natalii Figiel, Pawła Klimka, Krzysztofa Mazurskiego, Krzysztofa Rostka oraz własnych)

Redaktor prowadzący: Maciej Żemojtel

Redakcja i korekta: Edytorka.eu | Justyna Mroczkowska

Zdjęcie na okładce: © CCat82 | Fotolia.com

Opracowanie kartograficzne: Maciej Drzniewicz, Katarzyna Głuc, Grzegorz Marchut, Szymon Markowicz, Szymon Pernal

Koncepcja graficzna serii: PANCZAKIEWICZ ART.DESIGN | Paweł Panczakiewicz

Projekt okładki i strony tytułowej: MAZAKI STUDIO | Konrad Rządowski

Skład: Małgorzata Czoch

Wszelkie prawa zastrzeżone. Nieautoryzowane rozpowszechnianie całości lub fragmentu niniejszej publikacji w jakiegokolwiek postaci jest zabronione. Wykonywanie kopii metodą kserograficzną, fotograficzną, a także kopiowanie książki na nośniku filmowym, magnetycznym lub innym powoduje naruszenie praw autorskich niniejszej publikacji.

Wszystkie znaki występujące w tekście są zastrzeżonymi znakami firmowymi bądź towarowymi ich właścicieli.

Autor oraz wydawnictwo Helion dołożyli wszelkich starań, by zawarte w tej książce informacje były kompletne i rzetelne. Nie biorą jednak żadnej odpowiedzialności ani za ich wykorzystanie, ani za związane z tym ewentualne naruszenie praw patentowych lub autorskich. Autor oraz wydawnictwo Helion nie ponoszą również żadnej odpowiedzialności za ewentualne szkody wynikłe z wykorzystania informacji zawartych w książce.

Wydawnictwo Helion
ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice
tel.: 32 2309863
e-mail: redakcja@bezdroza.pl
księgarnia internetowa: <http://bezdroza.pl>

Drogi Czytelniku!

Jeżeli chcesz ocenić tę książkę, zajrzyj pod adres:

<http://bezdroza.pl/user/opinie/?besud1>

Możesz tam wpisać swoje uwagi, spostrzeżenia, recenzję.

Wydanie I
ISBN: 978-83-246-6156-5
Copyright © Helion, 2013

- Kup książkę
- Poleć książkę
- Oceń książkę
- Księgarnia internetowa
- Lubię to!
- Nasza społeczność

Kup książkę

Poleć książkę

4 Indeks atrakcji turystycznych

5 Atlas Sudetów

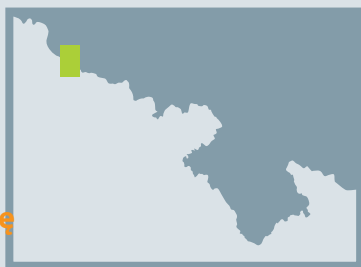
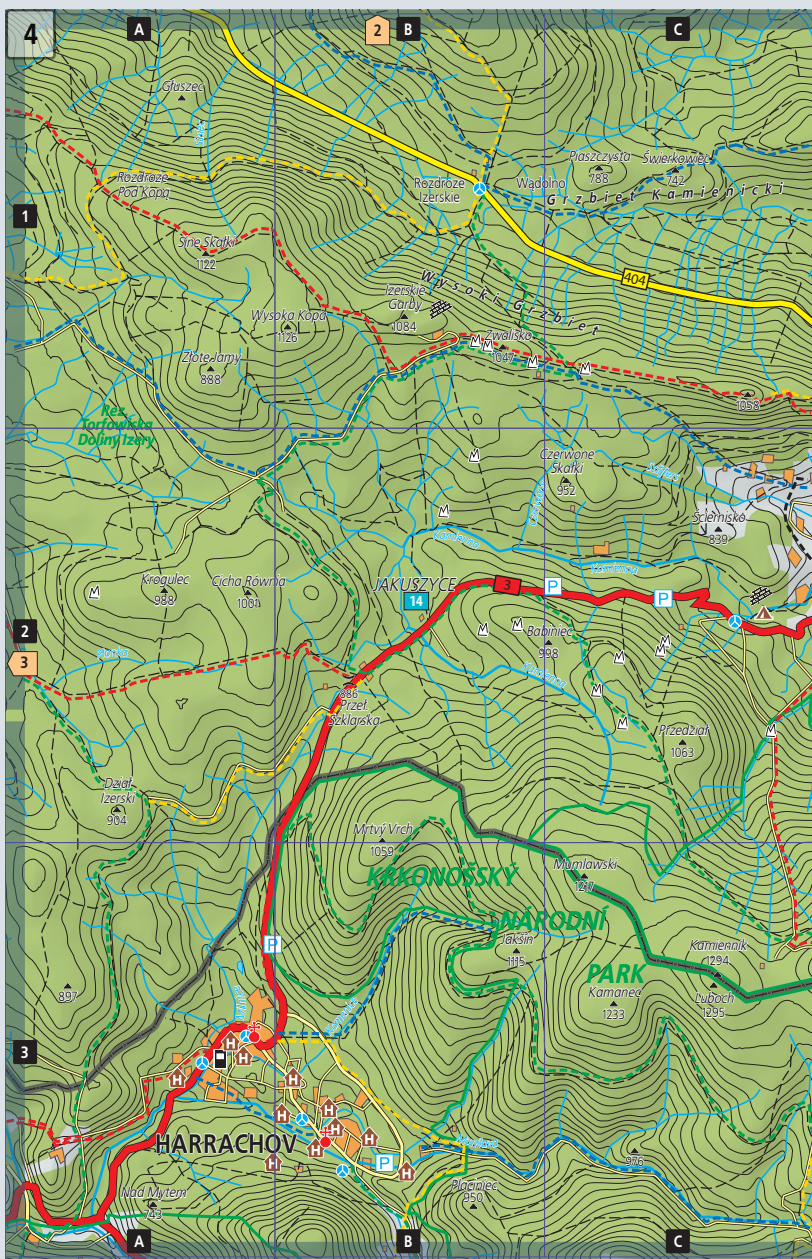
63 Sudeckie ABC

85 Atrakcje Sudetów

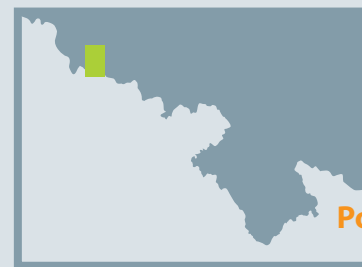
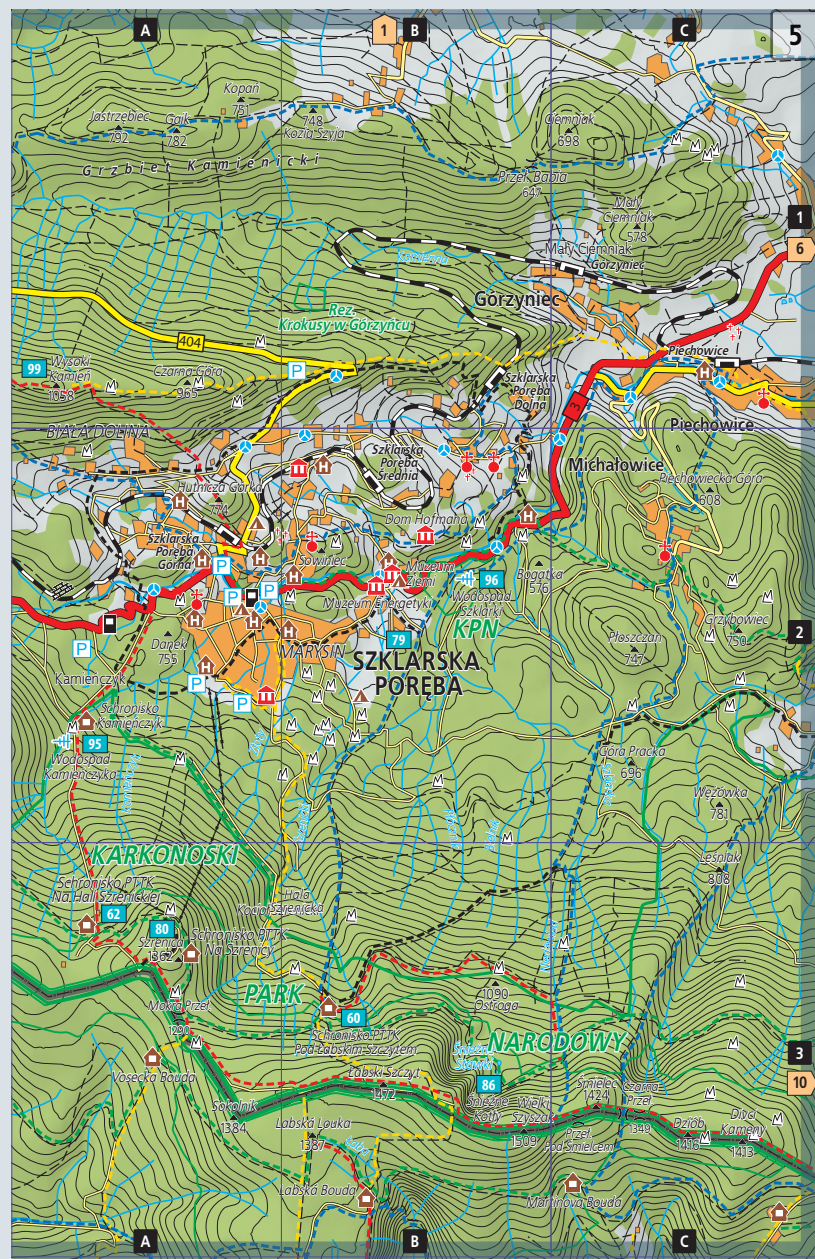

177 Informacje praktyczne

Kup książkę

Poleć książkę

Kup książkę

Poleć książkę

Sudety w liczbach

Powierzchnia: w granicach Polski ok. 9,3 tys. km² (Sudety Zachodnie, Środkowe i Wschodnie wraz z Przedgórzem Sudeckim i Pogórzem Zachodniosudeckim); ok. 3% powierzchni Polski

Najwyższe pasmo górskie: Karkonosze

Najwyższy szczyt: Śnieżka (Śněžka, 1602 m n.p.m.) w Karkonoszach

Największe jezioro zaporowe: Jezioro Pilchowickie, 2,4 km² (całkowita pojemność 50 mln m³)

Najdłuższa jaskinia: Jaskinia Niedźwiedzia w Masywie Śnieżnika (długość 3300 m, deniwelacja 69 m)

Najwyższy wodospad: Wodospad Kamierczyka, 27 m

Najgłębszy kocioł polodowcowy: Kocioł Łomniczki (ok. 300 m), Karkonosze

Największe rezerwat przyrody: Torfowiska Doliny Izery (485 ha)

Najwyższej położona miejscowość: Zieleniec (800–960 m n.p.m., na wschodnich zboczach Gór Orlickich)

Najniższa zanotowana temperatura: -36,6°C (1996 r., Izerska Łąka)

Topografia

Sudety położone są w południowo-zachodniej części Polski – zamykają od południa rozległą Nizinę Śląską. Jednak z geograficznego punktu widzenia stanowią północne ograniczenie Masywu Czeskiego i są traktowane jako jego część. Są to góry uformowane ze starych skał, sfaldowanych jeszcze w orogenezie hercyńskiej, a później jedynie pociętych uskokami i podnoszonych (lub obniżanych) w sztywnych blokach. Razem z górami o podobnym charakterze, do których należą Masyw Centralny, Harz, Wogezy, Schwarzwald czy Szumawa, stanowią część rozległego terenu wyżynno-górskiego, nazywanego Średniogórzem. Geografowie toczą spory co do zasięgu i granic całego Pasma Sudeckiego. Ze względu na ukształtowanie powierzchni, a także budowę geologiczną, która wywarła decydujący wpływ na obecne środowisko tych gór, Sudety zazwyczaj jednak dzieli się na trzy części: Sudety Zachodnie, Sudety Środkowe i Sudety Wschodnie.

Sudety Zachodnie ciągną się od Bramy Łużyckiej (240 m n.p.m.) i doliny Nysy Łużyckiej na zachodzie, po Bramę Lubawską (516 m n.p.m.), dolinę górnego Bobru i dolinę Nysy Szalonej na wschodzie. W ich skład wchodzi następujące

regiony geograficzne: Góry Izerskie wraz z Pogórzem Izerskim, Karkonosze, Kotlina Jeleniogórska, Góry Kaczawskie wraz z Pogórzem Kaczawskim oraz Rudawy Janowickie.

Sudety Środkowe są najbardziej rozczłonkowaną, a zarazem najniższą częścią całych Sudetów. Pasma górskie przeplatają się tu z szerokimi kotlinami i obniżeniami o skomplikowanym układzie topograficznym. Na zachodzie ogranicza je Brama Lubawska, górny Bóbr i Nysa Szalona, natomiast na wschodzie sięgają po dolinę Nysy Kłodzkiej i Przełęcz Międzyłęską (534 m n.p.m.). Można tu wyróżnić następujące mniejsze regiony – Kotlinę Kamiennogórską, Góry Kamienne, Góry Wałbrzyskie, Góry Sowie, Wzgórze Włodzickie, Góry Bardzkie, Góry Stołowe, Góry Orlickie, Góry Bystrzyckie, Kotlinę Kłodzką i Rów Górnej Nysy.

Na wschód od doliny Nysy Łużyckiej i Gór Bardzkich rozciągają się Sudety Wschodnie – najbardziej zwarta część bloku sudeckiego. W Polsce leży tylko niewielka, zachodnia część tego regionu, w skład którego wchodzi Masyw Śnieżnika, Góry Bialskie, Góry Złote i fragmentarycznie Góry Opawskie. Natomiast po czeskiej stronie rozciąga się wysoki masyw Wysokiego i Niskiego Jesionika (Jeseníky).

Góry Izerskie

Graniczące z terenami Dolnych Łużyc Góry Izerskie przecinają w poprzek granicę polsko-czeską. Gęsta sieć szlaków turystycznych, przepiękne panoramy i urokliwe torfowiska sprawiają, że to najdalej na zachód wysunięte pasmo polskich gór stanowi atrakcję zarówno dla turystów pieszych i rowerzystów, jak i dla miłośników sportów zimowych. Osadnictwo skupia się na obrzeżach Gór Izerskich, w głąb masywów po polskiej stronie (Grzbietów Wysokiego i Kamiennickiego) wciska się jedynie Świeradów-Zdrój – nic więc nie zmąci nam widoków z partii szczytowych. Najwyższym szczytem jest tu Wysoka Kopa (1126 m n.p.m.); inne wyróżniające się wzniesienia to: Wysoki Kamień (1058 m n.p.m.), Zwaliska (1047 m n.p.m.), Izerskie Garby (1086 m n.p.m.) z głębokim wąwozem kopalni kwarcu „Stanisław”, Krogulec (1001 m n.p.m.) i Kozi Grzbiet (945 m n.p.m.).

Wzdłuż położonej u stóp masywu doliny meandrującej leniwie Izery rozciągają się ogromne połacie charakterystycznych dla tego rejonu torfowisk. Niedoceniane, urokliwe i godne polecenia szlaki wiodą na górujące nad Szklarską Porębą Hutniczą Górkę i Wysoki Kamień oraz przez Hałę Izerską i Chatkę Górzystów do Świeradowa-Zdroju. Spokój i cisza, zaprawione szczyptą mgły i torfowym aromatem – oto co w pierwszym rzędzie mają nam do zaoferowania Góry Izerskie. Dla zmęczonych tłumami w Karkonoszach miłośników wędrówek zarówno pieszych, jak i rowerowych czy narciarskich (zwłaszcza na nartach biegowych – pobliskie Jakuszyce noszą nieformalne miano polskiej stolicy tego sportu) te wydłużone tereny mogą stanowić prawdziwe objawienie.

Widok z Wysokiego
Kamienia
fot. Piotr Pyszczowski

Karkonosze

Najwyższe góry Sudetów, sięgające na Śnieżkę 1602 m n.p.m. i wyrastające kilometr ponad Kotlinę Jeleniogórską, rozciągają się równoleżnikowo wzdłuż granicy polsko-czeskiej od Przełęczy Szklarskiej (886 m n.p.m.) na zachodzie po Przełęcz Lubawską (516 m n.p.m.). Polskie Karkonosze dzielą się na kilka mniejszych grzbietów: Śląski, Czarny, Kowarski i Lasocki. Pasma tych gór zostało wypiętrzone podczas ostatnich alpejskich ruchów górotwórczych z fragmentu rozległego granitowego masywu iżersko-karkonoskiego, otoczonego skałami przeobrażonymi. W rejonie Karkonoszy występuje unikatowa inwersja rzeźby (najwyższe wzniesienia zbudowane są nie z najmłodszych, ale z najstarszych skał). Erozia i wtargnięcie magmy na te tereny spowodowały odsłonięcie charakterystycznego, różowawo-czerwonego granitu. W związku z wyjątkowością statusu geologicznego masywu podjęto starania o utworzenie na jego terenie geoparku.

Karkonosze stanowią jeden z najchętniej odwiedzanych regionów turystycznych Polski i królestwo legendarnego Ducha Gór. Oferują wędrowcom ciekawe szlaki (najbardziej uczęszczane – m.in.: na Śnieżkę, Szrenicę i do Kotła Jagniątkowskiego) oraz niezapomniane szczytowe panoramy, a miłośnikom sportów zimowych – prawdziwe białe szaleństwo. Niezaprzeczalny, surowy urok tych gór oraz liczne atrakcje turystyczne zwabiają do leżących u stóp masywu miejscowości (Karpacza, Szklarskiej Poręby i Kowar) prawdziwe rzesze turystów.

Na północ od Karkonoszy rozciąga się **Kotlina Jeleniogórska**, której dno, choć znacznie obniżone, nie przypomina bynajmniej równiny. Wyróżnić tu można kilka pagórkowatych podregionów, lecz najważniejsze wzniesienia znajdują się w obrębie **Wzgórz Łomnickich i Wzgórz Karpnickich**.

Góry Kaczawskie

Stosunkowo niskie pasmo Gór Kaczawskich leży między doliną Bobru na zachodzie a Przełęczą Domanowską (498 m n.p.m.) i doliną Nysy Szalonej na wschodzie. Najwyższe wzniesienia to: Góra Szybowcowa (561 m n.p.m.), Łysa Góra (707 m n.p.m.), Okole (714 m n.p.m.), Poręba (671 m n.p.m.), Lubrza (666 m n.p.m.) i Żeleźniak (664 m n.p.m.).

Góry Kaczawskie wraz z **Pogórzem Kaczawskim** to tzw. Kraina Wygasłych Wulkanów. Kilkanaście milionów lat temu okolice te spowijały bowiem kłęby dymów wulkanicznych, a w kraterach na wpół zastygłych, stożkowatych szczytów bulgotała lava. Stopniowo jednak tereny te przeradzały się w przyjazną człowiekowi, obfitującą w bogactwa naturalne krainę. Górniczo-hutnicze tradycje kultywuje się do dziś przy produkcji ceramiki w Bolesławcu i Dobkowie czy w czasie „Dymarek Kaczawskich” w Leszczynie. Warto też odwiedzić dawną kopalnię złota w Złotoryi – jedno z miejskich centrów regionu.

W okolicy znajdziemy wiele niebanalnych atrakcji historycznych, ale rejony te obfitują przede wszystkim w atrakcje przyrodnicze. Niesamowite Organy Wieleńskie z pozostałościami grodziska na szczycie, widok ze „śląskiej Fudżijamy” (objętego ochroną rezerwatową stożka wulkanicznego Ostrzycy Proboszczowickiej), paprociowe gaje i ukwiecone łąki w Wąwozie Myśluborskim – to tylko niektóre ze skarbów tej przyjaznej turystom krainy.

Śnieżka łączy Polaków i Czechów

foto: Piotr Pyrzanowski

Rudawy Janowickie

Kotlinę Jeleniogórską od wschodu zamyka wyniosły, chociaż niewielki powierzchniowo masyw Rudaw Janowickich, górujących nad Karpnikami, Kowarami i Janowicami Wielkimi. Są to góry silnie rozczłonkowane – ich topografia jest dosyć skomplikowana. Najwyższe i najbardziej znane wzniesienia tego pasma to: Skalnik (945 m n.p.m.), Lwia Góra (718 m n.p.m.), bliźniacze kopuły Krzyżnej Góry (654 m n.p.m.) i Sokolika (623 m n.p.m.) oraz Wielka Kopa (871 m n.p.m.).

To jeden z najciekawszych i najbardziej urokliwych zakątków Sudetów; leżące w cieniu Karkonoszy Rudawy wciąż sprawiają wrażenie nieodkrytych przez współczesną turystykę.

Oddzielające dwie kotliny: Kamiennogórską i Jeleniogórską, sąsiadujące z obleganymi przez turystów Karkonoszami Rudawy Janowickie obfitują w ciekawie poprowadzone szlaki turystyczne, skałki z punktami widokowymi i ruiny starych budowli; znajduje się tu też słynne na całą Polskę centrum wspinaczkowe w Sokolikach. Choć w okolicy brak wyciągów narciarskich, zwolennicy wędrówek na „deskach” odnajdą tu dobre trasy w partiach szczytowych i na przełęczach. Rudawy stanowią również nie lada atrakcję dla rowerzystów; drogi wiodące od wsi podchodzą wysoko w głąb masywu, a malowniczy Stary Trakt Kamiennogórski dostarcza niezapomnianych wrażeń.

Góry Kamienne

Dwa ramiona głęboko wciętej Kotliny Kamiennogórskiej, leżące na wschód od Rudaw Janowickich, rozdziela wyniosły wał **Gór Kruczych**; to jedno z pasm **Gór Kamiennych**. Pozostałe to: masyw Czarnego Lasu (660 m n.p.m.), Pasma Lesistej (z najwyższym szczytem Wielkiej Lesistej – 853 m n.p.m.) i położonym na północ od niej masywem Dzikowca (836 m n.p.m.). Za głęboką doliną Ścinawki wznosi się najwyższa część Gór Kamiennych – **Góry Suche** z Ruprechtickim Szpiczakiem (880 m n.p.m.), Kościelcem (802 m n.p.m.), Waligórą (934 m n.p.m.), Suchawą (928 m n.p.m.) i Jeleńcem (901 m n.p.m.).

Rudawy Janowickie –
charakterystyczne
Sokoliki

foto: Piotr Pyrczanowski

W nieco dziś zapomnianych Górach Kamiennych odnaleźć można spokojne, rzadko penetrowane przez turystów szlaki i ostępy, niezwykle malownicze krajobrazy i rozległe szczytowe panoramy. Nietrudno natknąć się tu na dawne kamieniołomy i ciekawe wychodne skalne, a dzika przyroda masywu została w dużej części objęta ochroną rezerwatową.

Góry Wałbrzyskie

Na północ od Gór Kamiennych, pomiędzy Przełęczą Domanowską i doliną Nysy Szalonej na zachodzie a doliną Bystrzycy na wschodzie ciągną się Góry Wałbrzyskie. Składają się one z kilkunastu luźno ze sobą połączonych masywów górskich, rozdzielonych szerokimi dolinami i obniżeniami – w ich centrum leży silnie zagospodarowana i zmieniona przez działalność człowieka **Kotlina Wałbrzyska**. Najbardziej na zachód położony jest masyw Kraglaka (692 m n.p.m.) i Borowca (645 m n.p.m.), dalej na wschód wznosi się kształtny grzbiet Trójarbu (778 m n.p.m.). W centrum gór wyrasta kopulasty masyw Chełmca (851 m n.p.m.), opadający stromo ku Kotlinie Wałbrzyskiej. Południowo-wschodnie zakończenie Gór Wałbrzyskich stanowi zwarty masyw Wołowca (776 m n.p.m.) i Borowej (853 m n.p.m.), będący przedłużeniem geologicznych struktur Gór Suchych. Najbardziej na wschodzie rozciągają się **Góry Czarne** ze szczytem Klasztorzyska (631 m n.p.m.).

Na terenie Gór Wałbrzyskich odnaleźć można zarówno spokojne, zalesione okolicie o rolniczym charakterze (np. w rejonie Trójarbu), jak i rozwinięte, bogate w atrakcje miasta przemysłowe w otoczeniu szybko odradzającej się przyrody. Pomiędzy Nysą Szaloną na północnym wschodzie a Obniżeniem Górnej Bystrzycy na południowym wschodzie rozciąga się **Pogórze Bolkowsko-Wałbrzyskie**. Od głównego masywu Sudetów oddziela je na południowym wschodzie sudecki uskok brzeżny, którego wysokość w punkcie kulminacyjnym osiąga nawet 300 m przewyższenia. Pośród łagodnych wzgórz kryją się tu prawdziwe perełki: skaliste doliny i wąwozy, piastowskie warownie Bolkowa, Książa i Cisy oraz rejonu uzdrowiskowe.

33 Krzyżna Góra**8 B2**

Szczyt (654 m n.p.m.) w Sokolikach z charakterystycznym, 7-metrowym, metalowym **krzyżem** i **platformą widokową**, z której roztaczają się rozległe widoki na okolicę. Poniżej wierzchołka na północno-zachodnim stoku można dostrzec niewielkie wypłaszczenie – pozostałości dziedzińca średniowiecznego **zamku Sokolec** (spłonął w XV w.). Na Krzyżnej Górze miał mieć swą siedzibę miejscowy zbójnik Proćko.

Ze szczytu prowadzą liczne ścieżki i szlaki turystyczne do okolicznych grup skalnych i **66 Schroniska PTTK „Szwajcarka”**.

34 Kudowa-Zdrój**25 B2**

Duża miejscowość uzdrowska w Górach Stołowych. W **parku zdrojowym** wznosi się tu zabytkowa **pijalnia wód mineralnych**. Najstarszym budynkiem miasta jest **szpital uzdrowski**, zwany Zameczkiem. Można tu także zwiedzić **Muzeum Żaby** pełne „żabich” eksponatów (od zabawek po preparaty), **Muzeum Dawnego Rzemiosła** czy **Muzeum Zabawek „Bajka”**, w którym znajdziemy również kolekcję starych pozytywek. Na uwagę zasługuje też **Szlak Ginących Zawodów** oraz kudowska **Ruchoma Szopka**.

Czermna (dziś dzielnica Kudowy-Zdroju) zawdzięcza swoją sławę jednej z trzech w Europie **kaplic czaszek**, zbudowanej w 1776 r. przez miejscowego proboszcza. Zgromadzono w niej czaszki i kości ofiar śląskich wojen i epidemii (3 tys. osób w samej kaplicy, 21 tys. w krypcie). Obok wznoszą się ciekawa **dzwonnica** z 1603 r. oraz **kościół św. Bartłomieja** z 1384 r. We wsi odsłonięto także **pomnik Trzech Kultur**, symbolizujący trzy narodowości związane z historią dawnej wsi: czeską, niemiecką i polską.

Coraz popularniejsza staje się **Pstrążna** (część Kudowy od 1973 r.) ze **skansenem ludowego budownictwa sudeckiego**.

35 Lasówka**39 B2**

Miejscowość, dzisiaj głównie o charakterze wypoczynkowym, była dawniej ośrodkiem przemysłowym – istniały tu huta szkła wraz ze szlifiernią (zamknięte w latach 50. XX w.), browar, fabryka zapalek i warsztaty tkackie. Pozostałości po hucie w postaci **fragmentów pieców szklarskich** i fundamentów szlifierni oraz **ruiny fabryki** można oglądać przy drodze. Znajduje się tu **sympatyczne schronisko „Szarotka”**, w którym można przenocować lub zjeść posiłek.

fot. Piotr Pyczanowski

Krzyżna Góra w Sokolikach

© jestmaj | Fotolia.com

Kudowa-Zdrój, popularny sudecki kurort

62 Schronisko PTTK „Na Hali Szrenickiej” 5 A3

Jest to jeden z wyżej położonych obiektów noclegowych w polskich Sudetach, a przy tym mający jeszcze górską, nie do końca skomercjalizowaną atmosferę. Oferuje 110 miejsc noclegowych o zróżnicowanym komforcie. Przy schronisku znajdują się dwa wyciągi i węzeł szlaków turystycznych. Z prawej strony dochodzą tu zielone znaki z **14 Jakuszyce** (ok. 2 godz.), które dalej prowadzą trawersem **80 Szrenicy** do górnej stacji kolejki krzesełkowej (ok. 20 min).

63 Schronisko „Na Stogu Izerskim” 2 B2

Schronisko powstało w 1924 r. z inicjatywy Riesengebirgsverein (Towarzystwa Karkonoskiego), a głównym inicjatorem jego powstania był świeradowski lekarz Józef Siebelt. Po drugiej wojnie światowej zostało ono przejęte przez PTTK i służy turystom do dnia dzisiejszego. Pojawia się tutaj szlak zielony idący ze Smreka (40 min) do Czerniawy (50 min). Natomiast szlak czerwony schodzi w tym miejscu bezpośrednio do **89 Świeradowa-Zdroju** (45 min), gdzie znajduje się początek Głównego Szlaku Sudeckiego. Sprzed schroniska rozpościerają się przepiękne **panoramy** na znajdujący się poniżej Świeradów-Zdrój i całe Pogórze Izerskie. Przy dobrej widoczności można zobaczyć rejon **Legnicy** i **108 Zgorzelca**.

64 Schronisko PTTK „Samotnia” 10 C2

Jest jednym z najstarszych i najpiękniej położonych schronisk w Polsce; pierwsze wzmianki o „budzie” nad Małym Stawem w Karkonoszach pochodzą już z 1670 r. Dziś obiekt nosi legendarne już imię Waldemara Siemaszki – swojego wieloletniego gospodarza i modernizatora. Znajduje się tu 49 miejsc noclegowych, a turyści oprócz noclegu i wyżywienia mogą korzystać m.in. z dostępu do internetu i ścianki wspinaczkowej. Bryłę schroniska zdobi charakterystyczna wieżyczka z dzwonem z sygnaturką, odlanym w 1861 r. Dojście do obiektu: szlakami z **25 Karpacza**, od lata do jesieni także drogą nad kotłem od położonego 15 min drogi stąd **65 Schroniska PTTK „Strzecha Akademicka”**.

Źródło: Piotr Pyczanowski

Na Hali Szrenickiej udało się uniknąć komercji

© Kamila Cyganek | Fotolia.com

Schronisko „Samotnia” nad Małym Stawem

79 Szklarska Poręba

5 B2

Miejscowość wypoczynkowa mająca prawa miejskie, będąca jednocześnie siedzibą gminy, leży na zboczach Karkonoszy i Gór Iżerskich. Jej początki związane są z hutnictwem szkła w dobrach joannitów, a późniejszy rozwój zawdzięcza osadnikom czeskim – uchodźcom religijnym. W XVIII w. Szklarska Poręba zaczęła rozwijać się jako ośrodek wypoczynkowy, a okres największej prosperity przypadł na przełom XIX i XX w. Doprowadzono wtedy linię kolejową (w XX w. została ona zelektryfikowana) i wybudowano nową drogę. Podczas II wojny światowej miejscowość nie doznała żadnych zniszczeń, dzięki czemu mogła od razu funkcjonować jako ośrodek wczasowy. Obecnie miasto w okresie zimowym stanowi centrum narciarstwa zjazdowego i biegowego (**14 Jakuszyce**), a latem proponuje olbrzymią liczbę tras pieszych i rowerowych. W luźno jeszcze zabudowanej **Szklarskiej Porębie Dolnej** przy ul. Piastowskiej warta obejrzenia jest **dawna karczma sądowa** z XVIII w. (dziś dom wczasowy) z okazałą Grubą Lipą. Obok wybudowano dwie świątynie: niżej wznosi się nieduży, otoczony murkiem **kościół cmentarny** z ok. 1650 r., przebudowany na neogotycki w 1818 r., z wieżą o masywnym przyziemiu i drewnianej górze. W prostokątnym prezbiterium znajduje się późnorenesansowy ołtarz z obrazem Wlastimila Hofmana. Na cmentarzu zachowało się kilka starych płyt nagrobnych, w tym K.Ch. Preusslera (6 XII 1728–7 IV 1804). Nieco dalej barokowy **kościół Niepokalanego Serca NMP** z lat 1755–86 projektu Ch. Feistera, ze smukłą wieżą od zachodu. Ponieważ pierwotnie był użytkowany przez ewangelików, salowe wnętrze z balkonami jest skromnie wyposażone (koniec XVIII w.). Wyróżniają się piękne kryształowe żyrandole miejscowego wyrobu z XVIII–XIX w. oraz kilka obrazów Wlastimila Hofmana.

Na południe stąd, na krawędzi **doliny Kamiennej**, znajduje się kilka interesujących formacji skalnych. Tuż przy szlaku niebieskim jest skałka granitowa **Chybotek**, znana turystom od dwóch stuleci z tego, że jej fragment daje się lekko rozkołysać. Nieco dalej mamy inny głaz – **Grób Karkonosza**, do którego przyłgnęło wiele legend. W bok od niego – **Złoty Widok**, skąd niegdyś rozciągała się rozległa panorama Karkonoszy, dziś znacznie przesłonięta koronami drzew. Kilka kroków prowadzi do stylowego domku, w którym mieszkał malarz Wlastimil Hofman (1881–1970), uczeń i przyjaciel Jacka Malczewskiego, z pochodzenia Czech, ale uznający Polskę za swoją ojczyznę.

Po drugiej stronie rzeki, u samego wjazdu w granice miasta, znajduje się **97 wodospad Szklarki**, a w jego sąsiedztwie – schronisko PTTK „Kochanówka”, do którego prowadzi utwardzona dróżka, dostępna dla osób niepełnosprawnych fizycznie. Czarnym szlakiem osiąga się stąd **Starą Chatę Walońską**.

fot. Piotr Pyrczowski

Szklarska Poręba – na głównej ulicy miasteczka

fot. Piotr Pyrczowski

Młyn św. Łukasza

101 Zamek Bolczów**8**

To jedna z ciekawszych sudeckich budowli średniowiecznych, stanowiąca przykład harmonii działań człowieka z tworem natury. Wkomponowana w północno-zachodni kraniec Grzbietu Zamkowego obok urwiska Suchej Góry (600 m n.p.m.) **warownia** została wzniesiona w XIV w. przez członków świdnicko-jaworskiego rodu Bolczów. Kilkakrotnie rozbudowywana, zmieniała właścicieli i była tłem wielu bitew i kampanii wojennych. Legendy mówią o Szwedach poszukujących w zamku husyckich skarbów. Na początku XX w. w obrębie murów powstała gospoda-schronisko, która funkcjonowała do lat 30. Dziś zamek stanowi popularny cel wycieczek z **15 Janowic Wielkich**.

102 Zamek Chojnik**6**

Tuż nad Sobieszowem, dzielnicą **18 Jeleniej Góry**, znajduje się wzniesienie o nazwie Chojnik. Na jego szczycie wznoszą się ruiny potężnego **zamku**, zachowane w dobrym stanie do dnia dzisiejszego. Pierwsza warownia stanęła w tym miejscu już w połowie wieku XIV, potem była wielokrotnie rozbudowywana – ostatni raz w XVII w. Wówczas też twierdza spłonęła i nie została już odbudowana.

Ruiny znajdują się na terenie Rezerwatu Przyrody „Góra Chojnik”, stanowiącego enklawę Karkonoskiego Parku Narodowego. Na szczyt prowadzi kilka szlaków turystycznych, m.in. z Podgórzyna Dolnego, Sobieszowa i **13 Jagniątkowa**.

103 Zamek Czocha

W miejscowości Caychow (później: Tzschocha, nieopodal dzisiejszej **37 Leśnej**) nad Jeziorem Leśniańskim wybudowano w XIII w. ogromny zamek. Twierdzę w późniejszych czasach rozbudowywano, swój dzisiejszy kształt uzyskała w pierwszych latach XX w., kiedy to przebudowano ją zgodnie z rycinami pochodzącymi z początku XVIII w. W czasie II wojny światowej mieściła się tutaj szkoła szyfrantów Abwehry. Istnieje prawdopodobieństwo, że właśnie w zamku Czocha przechowywano maszynę do dekryptażu depesz radzieckich.

Dzięki swojej urodzie obiekt został wykorzystany jako plener dla kilku filmów i seriali. Dziś zamek stanowi własność prywatną (znajduje się tu ośrodek wypoczynkowo-szkoleniowy), udostępnioną zwiedzającym.

© LianeM | Shutterstock.com

Ruiny zamku Bolczów w pobliżu Janowic Wielkich

© Daniel M. | Shutterstock.com

Zamek Chojnik

© Sławomir Krusz | Dreamstime.com

Bajkowy zamek Czocha

PROGRAM PARTNERSKI

GRUPY WYDAWNICZEJ HELION

1. ZAREJESTRUJ SIĘ
2. PREZENTUJ KSIĄŻKI
3. ZBIERAJ PROWIZJĘ

Zmień swoją stronę WWW
w działający bankomat!

Dowiedz się więcej i dołącz już dzisiaj!

<http://program-partnerski.helion.pl>

GRUPA WYDAWNICZA
Helion SA

przewodnik-celownik
trafaj bezbłędnie

Przewodniki-Celowniki to nowatorskie publikacje turystyczne, opisujące najciekawsze miasta i regiony Europy. Ich wyróżnikiem są dokładne mapy oraz zwięzłe, przygotowane w formie leksykonu i ilustrowane zdjęciami opisy atrakcji turystycznych. Nowe przewodniki dają swobodę podczas zwiedzania, wolność i niezależność podczas wydeceku i podróży. Pozwalają w prosty sposób odnajdywać w terenie interesujące miejsca i identyfikować obiekty. Mapa, tekst i zdjęcia uzupełniają się i tworzą wzajemnie powiązaną całość, która sprawi, że samodzielne zwiedzanie regionu stanie się prawdziwą przyjemnością!

Sudety

**Przewodnik-Celownik
Sudety to:**

- Atlas Sudetów
- Alfabetyczny leksykon
111 największych
atrakcji turystycznych
- Ponad 150 kolorowych fotografii
- Zwięzły szkic krajoznawczy
- Podstawowe informacje praktyczne
- Przejrzysty system odsyłaczy

... a wszystko po to, by w nieskrępowany sposób cieszyć się
Sudetami, bezbłędnie trafiać do wybranych przez siebie celów,
ułożyć własny plan zwiedzania, poznać i zobaczyć
najciekawsze miejsca w regionie.

Nr katalogowy: 11215

Księgarnia internetowa:
<http://bezdroza.pl>

Zamówienia telefoniczne:
0 801 339900
0 601 339900

Sprawdź najnowsze promocje:
• <http://bezdroza.pl/promocje>
Przewodniki najchętniej czytane:
• <http://bezdroza.pl/bestsellery>
Zamów informator podróżniczy:
• <http://bezdroza.pl/newsletter>

Helion SA
ul. Kosciuszki 1c, 44-100 Gliwice
tel.: 32 230 98 63
e-mail: bezdroza@bezdroza.pl
<http://bezdroza.pl>

ISBN 978-83-246-6156-5

9 788324 661565 >

Cena 29,90 zł